

Erhverv
J.nr. 2023 - 3258
Ref. mipma/olekr
Den 18. juli 2025

Notat om høring af udkast til ændring af Risikohåndbogen, herunder udkast til fire baggrundsnotater

Indledning

Udkastet til ændring af Risikohåndbogen fra 2018 og fire baggrundnotater blev sendt i høring den 6. maj 2024 til en bred kreds af myndigheder og organisationer, jf. høringslisten af 17. maj 2024. Høringsfristen udløb den 28. juni 2024.

Formålet med høringen var at give relevante parter mulighed for at komme med bemærkninger til foreslåede ændringer i Risikohåndbogen og til fire bilagsnotater til håndbogen.

Notat om maksimal konsekvensafstand er baseret på rapporten "Maksimal konsekvensafstand", udarbejdet af Rambøll for Miljøstyrelsen. Den endelige udgave af rapporten, som forelå i marts 2022, blev forinden ad flere omgange drøftet risikomyndighederne imellem og der blev foretaget en revision af rapporten.

Notatet "Overvejelser om afgrænsning af større uheld" var i en tidligere udgave i offentlig høring i efteråret 2017. På den baggrund blev notatet revideret i 2021. Udkastet, som nu har været i høring, er en revideret udgave udarbejdet på baggrund af yderligere drøftelser myndighederne imellem og indhentning af kommentarer fra de organisationer, som afgav høringssvar i 2017.

Høringen omfattede yderligere to notater: "Risikobekendtgørelsen – Blandinger" og "Forringelse af udstyrets tilstand – ældning og korrosion", som ikke tidligere har været i offentlig høring.

Som anført i høringsbrevet er en del af opdateringen af Risikohåndbogens afsnit om biogasanlæg baseret på notatet "Opgørelse af mængden af biogas på biogasanlæg og afklaring af om biogasanlægget er en risikovirksomhed" fra april 2024, som var i selvstændig høring i 2023. Notatet er et bilag til Risikohåndbogen, men var ikke en del af nærværende høring af Risikohåndbogen og de fire ovenfor anførte notater. Notatet er efterfølgende blevet justeret to gange, idet de reviderede udgaver blev offentliggjort i hhv. november 2024 og maj 2025. Teksten i Risikohåndbogen afspejler disse to justeringer af notatet.

På baggrund af høringssvarene er der foretaget ændringer i Risikohåndbogen og i notaterne om hhv. maksimal konsekvensafstand, definition af større uheld og forringelse af udstyrets tilstand. Der var ingen bemærkninger til notatet om klassifikation af blandinger og der er ikke ændret i dette.

Ud over ændringer med baggrund i høringssvarene, er der foretaget yderligere revision af teksten, både i håndbogen og notaterne om hhv. maksimal konsekvensafstand og større uheld. Det drejer sig dels om ændringer af sproglig karakter og dels ændringer der har til formål at sikre konsistens mellem de forskellige afsnit i håndbogen og mellem håndbogen og notaterne.

Yderligere er der indholdsmæssige ændringer, særligt i kapitel 3 om risikomyndighederne og disses samarbejde og om miljømyndighedens koordinerende rolle. Ændringerne er foretaget bl.a. på baggrund af drøftelser med Arbejdstilsynet. Herudover er der foretaget ændringer, som har til formål, at vejledningen på nogle punkter i højere grad afspejler bestemmelserne i Risikobekendtgørelsen. Som anført i Risikohåndbogens indledning, skal det også her understreges, at håndbogen og de tilhørende notater alene er vejledende og derfor ikke udgør et regelsæt for virksomheder eller myndigheder. Der er således metodefrihed i forbindelse med udarbejdelse af virksomhedernes sikkerhedsdokumentation, idet det er op til risikomyndighederne at vurdere, om den konkrete dokumentation lever op til kravene i bekendtgørelsen og kan accepteres.

De reviderede udgaver af Risikohåndbogen og de tre notater er sammen med notatet om klassifikation af blandinger bliver den 22. juli 2025 lagt ud på risikohåndbogen.dk i både rene udgaver og udgaver, hvori ændringer i forhold til høringsudgaverne er markeret. Redaktionelle ændringer, herunder flytning af uændret tekst til et andet sted i håndbogen eller notaterne, er ikke markeret.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at ovennævnte hjemmeside for Risikohåndbogen i nødvendigt omfang vil blive opdateret på baggrund af revisionen af nærværende version af håndbogen.

Høringsvar og Miljøstyrelsens bemærkninger hertil

Miljøstyrelsen modtog 14 høringssvar med i alt 188 bemærkninger til håndbogen og bilagsnotaterne.

Erhvervsministeriet, Fødevarestyrelsen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Sikkerhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed oplyste, at de ikke havde bemærkninger.

Arbejdstilsynet (AT), Fredericia Kommune (FK), Horsens Kommune (HK), Kolding Kommune (KK), Danske Beredskaber (DB), Biogas Danmark (BD), Dansk Industri (DI) og Landbrug & Fødevarer (LF) fremsendte bemærkninger.

Justitsministeriet svarede, at de ønskede at afgive høringssvar, men ikke kunne overholde høringsfristen. Efterfølgende har ministeriet tilkendegivet, at de fortsat ønskede at sende et svar. Miljøstyrelsen har indtil dato ikke modtaget et trods flere henvendelser.

Høringssvarene har berørt følgende punkter:

1. Generelle bemærkninger
2. Sprog og opsætning
3. Anvendelsesområde for Risikobekendtgørelsen og afgørelse om risikostatus
4. Risikoberegninger og -analyse, herunder bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand
5. Bilagsnotatet om definition af større uheld
6. Udarbejdelse af sikkerhedsdokumentation og ajourføring heraf (tilbagevendende og ved ændringer)
7. Accept af sikkerhedsdokumentation
8. Kommunikation og samarbejde mellem risikomyndighederne og mellem myndighederne og risikovirksomhederne
9. Risikomyndighedernes roller
10. Offentlighed og aktindsigt

I det følgende gennemgås høringssvarene, der er grupperet i forhold til ovennævnte emner, og Miljøstyrelsens bemærkninger hertil er anført.

Det skal bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Ønskes der detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises til høringsportalen (<https://hoeringsportalen.dk>). Det bemærkes

endvidere, at der for en del af høringssvarene er tale om forslag til mindre men væsentlige ændringer af teksten i håndbogen og bilagsnotaterne, men at disse ændringer kun i visse tilfælde vil være omtalt i høringsnotatet. I forhold til Biogas Danmarks høringssvar om biogasnotatet og afsnittet om biogas i Risikohåndbogen, er disse håndteret i forbindelse med de to justeringer af notatet, som er omtalt ovenfor, og de er derfor ikke behandlet yderligere i nærværende høringsnotat.

1) Generelle bemærkninger

DI noterer sig, at styrelsen har tilstræbt at revidere den nye håndbog, så det bliver nemmere for såvel risikomyndigheder som virksomheder at tolke og anvende Risikobekendtgørelsen, der udgør den danske fortolkning og implementering af EU's SEVESO III Direktiv. Det er vigtigt for danske virksomheder, at EU-regler bliver implementeret ensartet på tværs af EU – og det er endnu vigtigere at reglerne fortolkes ens på tværs af regioner og myndigheder i Danmark. Håndbogen bør således udgøre et hjælpeværktøj til bekendtgørelsen og opfylde dette formål ved at udgøre en regulær hjælp for såvel virksomheder som myndigheder ved uklarheder i Risikobekendtgørelsen, hvorfor det er relevant med definitioner og eksempler.

FK bemærker, at der er metodefrihed, men at det er ikke befordrende for myndighedernes mulighed for at kunne gennemskue sikkerhedsdokumentationen. Henset til det stigende antal virksomheder kunne det være fint at få fastlagt en fælles metode i forbindelse med risikosagsbehandlingen. Det vil lette både virksomhedernes arbejde og myndighedernes behandling.

På andre områder er metoden beskrevet detaljeret, f.eks. vurdering af støj, luftforurening mv.

FK bemærker, at det virker som om, det kan være en forhandling, når det anføres i afsnit 2.10.2.3, at det aftales mellem virksomhed og risikomyndighederne hvilke tærskelværdier, der skal anvendes.

FK bemærker til omtalen af Anbefalingsbrevet og fodnoten herom i afsnit 2.10.2.3, at al information i dokumentet bør stå i håndbogen og kun her, så man slipper for anbefalingsbrevet, som bl.a. indeholder anbefalinger til tærskelværdier. I relevant omfang kan information være uddybet i bilag / notater i stil med de øvrige dokumenter i høringen.

DI bemærker, at alle tærskelværdier bør anføres med en reference til videnskabelige kilde(r). Det ville være godt at reducere til kun ét tal, da det i praksis er det, som virksomhederne oplever at blive mødt med. KK bemærker tilsvarende, at i forhold til de anbefalede tærskelværdier for brand og eksplosion, så ville det være fint at inkludere en henvisning til hvor tærskelværdierne kommer fra (Miljøstyrelsens arbejdsrapport nr. 8/2008 om acceptkriterier i Danmark og EU).

Miljøstyrelsens bemærkninger

Vejledningen i Risikohåndbogen er baseret på implementeringen af Seveso III i

Risikobekendtgørelsen, som er notificeret til EU Kommissionen. Miljøstyrelsen antager derfor, at den danske implementering i al væsentlighed er i overensstemmelse med implementeringen i de andre medlemslande.

Det er endvidere Miljøstyrelsens vurdering, at Risikohåndbogen netop indeholder vejledning, som hjælper både virksomheder og myndigheder med at forstå bekendtgørelsens bestemmelser og hvordan de i praksis kan gennemføres. Den bidrager dermed til en vis ensartethed i myndighedernes behandling af sikkerhedsdokumentationen og kravene hertil. Både håndbogen og bilagsnotaterne indeholder vejledning til forståelsen af bekendtgørelsens definitioner og begreber, ligesom der er indsat en række eksempler og uddybende forklaringer til anskueliggørelse heraf.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i håndbogen eller notaterne.

I forhold til metodefrihed er baggrunden herfor, som også nævnt ovenfor i indledningen, at der ikke er hjemler i Risikobekendtgørelsen til, at myndighederne kan kræve bestemte metoder anvendt i forbindelse med virksomhedernes udformning af sikkerhedsdokumentationen, herunder bestemte metoder til vurdering og beregning af virksomhedernes risikopåvirkning af omgivelserne. Det er myndighedernes opgave, at vurdere, om de anvendte metoder giver et retvisende billede af risikoforholdene på virksomhederne og i disses omgivelser, som grundlag for accept af sikkerhedsdokumentationen. Myndighederne kan i den sammenhæng stille krav til indholdet af sikkerhedsdokumentationen.

Dette betyder også, at de eksempler på f.eks. tærskelværdier og kriterier, der er anført i Risikohåndbogen og i bilagsnotaterne, ikke skal ses som udtømmende, idet der efter en konkret vurdering i konkrete sager kan anvendes andre værdier og kriterier. Det vil i alle tilfælde være op til myndighederne at vurdere, om de anvendte værdier/kriterier er relevante i de konkrete sager og kan accepteres. For nærmere vejledning om baggrunden for de angivne tærskelværdier henvises der i håndbogen til Miljøprojekt 112 1989 Kriterier for risikoaccept og Arbejdsrapport 8 2008 Acceptkriterier i Danmark og EU, som begge indeholder flere eksempler på tærskelværdier.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i håndbogen eller notaterne.

I forhold til Anbefalingsbrevet, så vil dette, som anført i høringsudgaven af håndbogen, blive taget op efter færdiggørelsen af håndbogen, da denne er blevet suppleret med en del af de oplysninger, som også er anført i brevet, bl.a. på baggrund af de udarbejdede bilagsnotater.

2) Sprog og opsætning

DI anfører, at de generelt vil sætte pris på at få fjernet alle de formuleringer, der efterlader tvivl om tolkning af begreber, der allerede findes defineret i bekendtgørelsen. De steder, hvor begreber og definitioner fremgår i bilag i form af et notat eller lignende, bør der henvises til dette, og mere bløde formuleringer bør undgås.

DI bemærker, at de forstod på Miljøstyrelsen på mødet den 13. juni 2024, at den skriftlige udgave af Risikohåndbogen rummer en række gentagelser, og at dette skyldes at teksten er skrevet, så den kan lægges på Miljøstyrelsens hjemmeside og at de enkelte afsnit skal kunne fungere selvstændigt. Derfor har vi undladt at kommentere de gentagelser, der findes i dokumentet. Det er dog væsentligt, at de enkelte begreber og forhold omtales konsekvent og ens i de gentagelser, der måtte være på tværs af de enkelte dele.

DI bemærker, at det bør overvejes at anvende en anden font i figuren i håndbogens afsnit 2.1, da der dannes nye tegn for nogle læsere. Bemærk også korrektur ved '?' (skal være uden mellemrum).

DI foreslår overskriften "200 meter-reglen" ændret til "Særregel for ammoniak og chlor" og at teksten "200 meter-reglen" i eksempel nr. 3 om ammoniakkøleanlæg skal lyde "200 meterreglen som særregel for ammoniak og chlor".

FK foreslår, at skrive risikostoffer i stedet for farlige stoffer, da ikke alle "farlige stoffer" er risikostoffer. AT bemærker, at det på side 6 i notatet om definition af større uheld er anført, at "Det enkle er, at alle risikostoffer er farlige stoffer, men ikke alle risikostoffer er farlige stoffer." Arbejdstilsynet mener, at sætningen er forkert, idet der burde stå: "Det enkle er, at alle risikostoffer er farlige stoffer, men ikke alle farlige stoffer er risikostoffer".

DI bemærker, at det skal tjekkes, at alle links er aktive og om information relevant for henvisningerne stadig findes på de linkede sider.

FK bemærker at "risikozoner" bør ændres til "planlægningszonen" både i håndbogen og i bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand således at der ikke opstår begrebsforvirring.

FK bemærker, at der er en uheldig anvendelse af ordet "sikkerhedsafstand" i bekendtgørelse nr. 371 af 21/04/2016 om planlægning omkring risikovirksomheder. Sikkerhedsafstand/sikkerhedszonen fastsættes normalt som iso risikokurven for 10-6. Det der menes i bekendtgørelsen er en planlægningsafstand.

AT spørger til om der i afsnit 3.2 i bilagsnotatet om overvejelser om afgrænsning af større uheld menes "barrierer" - eller om der skal stå "foranstaltninger"? I bekendtgørelsen anvendes foranstaltninger og i sagsbehandling/sikkerhedsdokumentation anvendes ofte barriere. Og endvidere, at umiddelbart ovenfor anvendes "sikkerhedsforanstaltning" - enten bør der anvendes samme ord eller også bør sikkerhedsforanstaltning hhv. barriere defineres i f.eks. en ordliste i dette dokument eller i Risikohåndbogen. Vælges sidstnævnte, skal der henvises til dette fra dokumentet her.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Som anført i indledningen har revisionen af Risikohåndbogen bl.a. haft til formål at sikre konsistens mellem de forskellige afsnit i håndbogen og håndbogen og notaterne imellem. Som ligeledes anført har formålet endvidere været, at vejledningen på nogle punkter i højere grad afspejler bestemmelserne i Risikobekendtgørelsen. Det er Miljøstyrelsens sigte, at der dermed er skabt mere entydighed og klarhed over forståelsen af både definitioner og begreber, idet det dog samtidig har været vigtigt, at de forskellige afsnit i håndbogen kan læses selvstændigt, hvorfor dele af indholdet af bilagsnotaterne er medtaget i håndbogen. Notaterne kan så læses ved behov for yderligere vejledning.

Beslutningsdiagrammet i afsnit 2.1 er blevet rettet og det er verificeret, at teksten også er korrekt i en pdf udgave.

I forhold til de farlige stoffer, som er omfattet af Risikobekendtgørelsen, er benævnelsen for disse gennem hele håndbogen efter beslutningsdiagrammet i afsnit 2.1 ændret til "risikostoffer", bortset fra når der er tale om titler på bekendtgørelser, rapporter m.m. For at lette læsningen af håndbogen er benævnelsen også ændret, selv om der er tale om overskrifter hentet fra Risikobekendtgørelsen. Som anført i bilagsnotatet "Overvejelser om afgrænsning af større uheld": "Det enkle er, at alle risikostoffer er farlige stoffer, men ikke alle farlige stoffer er risikostoffer."

Alle links er gennemgået pr. maj 2025 og rettet i nødvendigt omfang, hvis de sider, de henviser til er blevet ændret

Miljøstyrelsen anerkender, at det er vigtigt med entydige og selvfølgelig også korrekte benævnelser af de zoner, som udlægges omkring virksomhederne. Det er valgt, at fasholde benævnelsen "risikozoner", da de er de umiddelbare resultater af risikoberegningerne. Men samtidig hvor det vurderes relevant, i parentes at anføre, at zonerne også kan benævnes "planlægningszoner". Dette er gjort i både håndbogen og i bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand.

Brugen af ordet "sikkerhedsafstand" i Bekendtgørelse nr. 371/2016 harmonerer ikke med den gængse forståelse af dette ord, som er "planlægningsafstand". Emnet kunne tages op myndighederne imellem, som basis for en eventuel henvendelse til Erhvervsministeriet, som er ressortministerium for bekendtgørelsen.

I forhold til anvendelse af ordene "barriere/barrierer" eller "sikkerhedsforanstaltning" i stedet for "foranstaltninger" i bilagsnotatet om større uheld finder Miljøstyrelsen, at det vil være mest korrekt at anvende ordet "foranstaltninger" idet det er dette ord, der oftest anvendes i

Risikobekendtgørelsen. Det er også det gennemgående ordvalg i håndbogen, bortset fra enkelte steder, hvor anvendelse af "barriere" og "sikkerhedsforanstaltninger" synes mere relevant. Der er ikke nogen definition af "foranstaltninger" i bekendtgørelsen, men det er vurderingen, at ordet er et mere bredt dækkende ord end de to andre ord.

3) Anvendelsesområde for Risikobekendtgørelsen

DI bemærker til håndbogens afsnit 2.10.2.1, at det skal pointeres, at det er de stoffer, der reelt opbevares og anvendes på virksomheden, der skal inddrages i vurderingen – det gælder både mængder og stofidentitet. For blandinger bør det således understreges, at det ikke er faren ved de enkelte stoffer, der skal risikovurderes, men den fare, som den opbevarede/anvendte blanding udgør. DI bemærker endvidere, at "normal drift" bør beskrives som en mulighed for begrænsning. Det bør endvidere understreges, at der alene skal kigges på den fareegenskab, der udløser klassificeringen som risikostof. KK bemærker, om oplag i mindre transportable beholdere i håndbogens afsnit 2.1, at formuleringen af, hvilken mængde, der skal tælles med, er vag. Det ville være bedre hvis det stod lige så tydeligt som for de større beholdere. Dette gælder især i forhold til hvilken fyldningsgrad af beholderen der skal medtages, er det, det fulde volumen af beholderen, eller det forventede fyldte volumen af beholderen.

DI bemærker endvidere, at med hensyn til risikokvotienten, så bør denne principielt beregnes ud fra, hvad virksomheden maksimalt har godkendelser til og ud fra driftstilstande med maksimale mængder, der ikke kompromitterer sikkerheden ved driften eller udstyrs evner til at udføre tiltænkte funktion(er). Som eksempel beregner man ved opgørelse af maksimalt oplag af brandfarlige gasser (jf. tekniske forskrifter) antallet gasoplagsenheder (GOE) på basis af 85% væskefyldning. En tank med 85% væskefyldning vil have 15% gasfase og dermed stadig være 100% fyldt. Det er således almindelig praksis med maksimal væskefyldning på 85%, medmindre beregninger fra tankens leverandør godtgør at anden fyldning er sikkerhedsmæssig forsvarlig.

DI bemærker endvidere, at det af Risikohåndbogens afsnit 2.2. fremgår, at "Beregnings af ammoniakmængden i køleanlæg baseres på den maksimale kølemiddelfyldning, der defineres som den største mængde ammoniak, hvor anlægget kan opretholde normal drift."

Og endelig bemærker DI i forhold til stoffer, der kan dannes ved uheld, at blandinger som kan klassificeres jf. CLP på lige fod som risikostoffer skal medtages i opgørelsen af mængden af risikostoffer, der er til stede jf. også bilagsnotatet om klassifikation af blandinger.

LF bemærker, at udspecificering af, at risikokvotienterne er uddelt på farer og at et stof kan udgøre flere farer. Udregningen [*ved hjælp af sumformlen; MST*] nævnes allerede på side 6 og her bør det fremgå, at der fordeles på farer. DI foreslår tilsvarende, at indsætte "for enten sundhedsfare, fysisk fare eller miljøfare".

DI bemærker [*om beregning af mængden af klor og ammoniak under særreglen; MST*], at udtrykket 'lægges sammen' kan give anledning til fejlfortolkning. Mængderne skal opgøres hver for sig. Hvis virksomheden f.eks. både har klor og ammoniak, så skal de ikke adderes - mængderne påvirker ikke hinanden.

DI anfører, at mange anlæg således [*ved medregning af gas i ikke gastætte anlægsdele; MST*] bliver kolonne III og større landbrug til risikovirksomhed. Som tidligere påpeget så beskrives grænse for målte værdier som skæringspunkt, ellers vil det være til evig debat. Metoden for opgørelse af gasmængde er kommenteret af DI i den tidligere høring af biogasnotatet, som vi derfor henviser til. Håndbogen kan med fordel blot henviser til notatet (som kan være bilag).

DI ønsker til listen med eksempler på væsentlige ændringer i håndbogens afsnit 2.14, bullet nr. 2 tilføjet ”over 2% grænsen, hvis ikke det giver anledning til øget risiko som tidligere beskrevet”.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til hvilke stoffer, der skal inddrages i vurderingen af en virksomheds risikoforhold, er det i kapitel 1 på side 4 anført, hvad der menes med, at et stof er til stede, idet der er indsat en fodnote, som referer definitionen på tilstedeværelse i Risikobekendtgørelsens §4, stk. 1, nr. 9. I samme afsnit er det endvidere anført, at vurderingen skal omfatte de maksimale mængder, som er til stede på et hvilket som helst tidspunkt, idet der også her er indsat en fodnote om dette, som henviser til Risikobekendtgørelsens bilag 1, note 3. Når det derfor skal vurderes, hvor store mængder af et stof, der er til stede på en virksomhed, regnes der med det mulige volumen eller lagerkapacitet. Det betyder at tanke og beholderes mulige fyldevolumen skal medregnes – ikke blot de mængder, der normalt påfyldes, eller de mængder, som udløser alarm og/eller påfyldningsstop (se dog nedenfor om særlige typer af anlæg/tanke/beholdere).

Ved opgørelsen af stoffer til stede tages der udgangspunkt stoffernes indplacering på bekendtgørelsens bilag 1, del 1 eller del 2. For stoffer, som på grund af deres egenskaber kan henføres til mere end én kategori, skal de laveste tærskelmængder anvendes i forbindelse opgørelsen. Det vil være en konkret vurdering, hvornår et givet stof er til stede på en given virksomhed.

Miljøstyrelsen skal i denne sammenhæng understrege, at vurderingen af, om en virksomhed er omfattet af risikobekendtgørelsen, skal ske forud for etableringen af virksomheden jf. Risikobekendtgørelsens § 8, stk. 1, eller for eksisterende virksomheder, forud for ændringer, som medfører at virksomheden bliver omfattet. Der er hermed taget endelig stilling til, hvilke risikostoffer, der er til stede på virksomheden, og som skal indgå i vurderingen af virksomhedens risikoforhold. Såfremt der sker ændringer heri, må virksomheden anmelde dette til miljømyndigheden, i henhold til den procedure, som er fastlagt i henhold til Risikobekendtgørelsens § 8 m.fl.

Miljøstyrelsen er enig i, at det for så vidt angår blandinger, ikke er faren ved de enkelte stoffer i blandingen, som skal risikovurderes, men hele blandingens fareegenskab. Det er i Risikohåndbogens afsnit 2.3.3 beskrevet, hvordan blandinger skal behandles, idet bl.a. følgende er anført: ”Når mængden af risikostof sammenholdes med tærskelmængden, er det derfor den samlede mængde af hele blandingen, der skal anvendes, da hele blandingen er klassificeret med den/de særlige fareegenskaber.”

Miljøstyrelsen anerkender, at opgørelsen af mængderne af risikostoffer i særlige typer af anlæg/tanke/beholdere kan tage udgangspunkt i, at disse af driftsmæssige eller sikkerhedsmæssige årsager ikke kan fyldes op til 100 % af deres volumen. Som også anført i høringssvaret gør dette sig bl.a. gældende for ammoniakkeleeanlæg, hvilket er omtalt i Risikohåndbogens afsnit 2.2. For tanke/beholdere, som bruges til oplag af brandfarlige væsker, som er omfattet af tekniske forskrifter for sikker fyldning af gasbeholdere, må der tages udgangspunkt heri, når den maksimale fyldningsgrad skal fastlægges. Hvis dette medfører, at en given tank af sikkerhedsmæssige grunde kun må fyldes med væske til f.eks. 85 % af den totale volumen, kan der tages udgangspunkt heri ved fastlæggelsen af de maksimale mængder af risikostoffer. For de resterende 15 % opgøres det pågældende risikostof på baggrund af mængden i gasfasen og de to mængder summeres efter reglerne herom.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

I forhold til stoffer, som kan dannes ved uheld, er det korrekt, at blandinger, som kan klassificeres jf. CLP på lige fod som risikostoffer, skal medtages ved opgørelsen af risikostoffer, som er til stede på virksomheden. Der er i afsnit 2.1. tilføjet tekst herom.

I forhold til anvendelse af sumformlen er det nu tilføjet til afsnit 2.1 og afsnit 2.1.3, at der summeres for enten sundhedsfare, fysisk fare eller miljøfare, men ikke på tværs af disse

I forhold til opgørelsen af chlor og ammoniak under særreglen for disse stoffer i afsnit 2.2 i Risikohåndbogen, har der desværre været en fejl i teksten i underafsnittet med overskriften "Sådan beregnes det, om virksomheden er omfattet af særreglen", som skulle have været rettet inden udsendelsen af høringsudgaven af håndbogen.

Det er således ikke korrekt, når det her er angivet, at "Ved anvendelsen af særreglen skal kun chlor og ammoniak lægges sammen (chlor for sig og ammoniak for sig. Se også herom i note 4)". Teksten er derfor ændret til følgende: " Ved anvendelsen af særreglen skal kun chlor og ammoniak lægges sammen, som angivet i note 4 til Risikobekendtgørelsens bilag 1".

Baggrunden herfor fremgår af Miljøstyrelsens fortolkningsbidrag om særreglen af 27. august 2007, som blev udsendt til de daværende miljøcentre og til alle kommuner. I fortolkningsbidraget er anført følgende:

"Ved beregningen af stofmængder lægges mængden i hvert enkelt anlæg eller oplag med giftige stoffer sammen, og den samlede mængde er herefter afgørende for, om tærskelværdien er overskredet. I dette særlige tilfælde skal kun klor og ammoniak lægges sammen, andre giftige stoffer skal ikke medregnes ved vurderingen af, om der er fem tons af de to stoffer."

og

"Hvis der på en virksomhed forefindes flere anlæg eller oplag med ammoniak eller klor, der hver for sig indeholder mindre end 5 t, er virksomheden en risikovirksomhed, når 1) det samlede oplag af de to stoffer er 5 t eller derover..."

Som anført i teksten i Risikohåndbogen og i fortolkningsbidraget er dette i overensstemmelse med note 4 a) til bilag 1, som siger at stoffer på del 2, som er akut toksiske i kategori 1, 2, eller 3 skal lægges sammen og opgøres ift. tærskelværdien, som i henhold til særreglen er på 5 ton. Chlor og ammoniak er begge klassificeret som akut tox 3.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

Da teksten i biogasnotatet af 16. april 2024 ikke var retvisende i forhold til medregning af biogas i ikke-gastætte dele af biogasanlæggene ved opgørelse af de samlede gasmængder på anlæggene, offentliggjorde Miljøstyrelsen den 5. november 2024 en revideret udgave af notatet, hvori teksten om ikke-gastætte anlægsdele var ændret og suppleret med en fodnote. Teksten og fodnoten i Risikohåndbogens afsnit 2.3.2 er i overensstemmelse med teksten i det reviderede notat¹. Som for de andre notater finder Miljøstyrelsen det hensigtsmæssigt, at dele af bilagsnotaterne, herunder af biogasnotatet, er medtaget i håndbogen, således at de forskellige afsnit i håndbogen kan læses selvstændigt og notaterne så kan læses ved behov for yderligere vejledning.

¹ Miljøstyrelsen offentliggjorde i maj 2025 en ny udgave af biogasnotatet, hvor to tekstafsnit i afsnit 3.6 var revideret. Teksten om ikke-gastætte anlægsdele blev ikke ændret i forhold til november 2024 udgaven.

I forhold til det anførte eksempel om forøgelse af oplag af risikostoffer, som en væsentlig ændring, skal det bemærkes, at 2% reglen kun anvendes i forbindelse med opgørelse af mængderne af risikostoffer, der er til stede på virksomheden. Når opgørelsen heraf er gennemført og det i givet fald er konstateret, at virksomheden er enten en kolonne 2 eller kolonne 3 virksomhed eller en virksomhed har skiftet status fra kolonne 2 til 3 er 2 % reglen ikke længere relevant. Det skal understreges, at ved udarbejdelsen af sikkerhedsrapporten eller -dokumentet, skal alle risikostoffer tages i betragtning, således også risikostoffer, som ved ovennævnte opgørelse blev udeladt pga. 2 % reglen.

4) Risikovurdering og – analyse, herunder bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand

Høringssvar til Risikohåndbogen

DI bemærker, at det er væsentligt, at håndbogen ikke skaber tvivl om, hvilke stoffer der skal tages i betragtning ved vurdering af en risikovirksomheds sikkerhedsdokumentation i relation til Risikobekendtgørelsen. DI ønsker derfor understreget, at kun stoffer og blandinger, der jf. deres CLP-klassifikation er risikostof, skal medtages i vurderinger af farer og beregninger. Vore medlemmer møder ind imellem krav fra f.eks. Miljøstyrelse og Arbejdstilsyn om at medtage scenarier for uheld, der kan opstå på en virksomhed med andre farlige stoffer end risikostofferne.

DI bemærker, at medlemmerne også møder krav om, at sikkerhedsdokumentation skal inkludere "mindre" scenarier, der involverer risikostoffer, selv om der tages hånd om risikoen for sådanne uheld i miljøgodkendelsen og arbejdspladsvurderingen på samme måde, som det gælder for alle andre virksomheder, der håndterer farlige kemiske stoffer under tilsvarende forhold. De uheld, der kan opstå på virksomheder med farlige stoffer, der ikke er risikostoffer, er der allerede taget hånd om. Sikkerhedsdokumentationen og myndighedernes vurdering heraf bør alene tage udgangspunkt i de særlige uheld, der kan opstå med risikostoffer i følge risikobekendtgørelsen. Hensigten med EU's Sevesodirektiv er at forebygge større uheld og som eksempler på sådanne nævnes Seveso, Bhopal, Schweizerhalle, Enschede, Toulouse og Buncefield i direktivet.

DI bemærker, at Miljøstyrelsen anfører, at det er op til virksomhederne og risikomyndighederne selv at vælge metode til beregning for maksimal konsekvensafstand og at disse skal koordineres med hinanden. Flere medlemmer har oplevet, at det nye myndighedsnotat fra 2022 ikke ønskes anvendt af Arbejdstilsynet. Oplevelsen er allerede nu, før version 3 af Risikohåndbogen er implementeret, at myndigheder stiller krav til virksomheder om at genberegne scenarier i forhold til LC-værdierne, selvom der for samme scenarier allerede foreligger beregninger på AEGL-3. Virksomheden oplever således ikke at blive hørt ved valg af metode, og at myndigheder hermed pålægger virksomheden unødvendige meromkostninger.

DI bemærker, at virksomhederne ofte bliver bedt om at beregne ISO-kurver, og skal bruge ressourcer på at forklare, at de ikke kan beregne risikokurver og samfundsrisiko, når der ikke er en kvantificerbar dødsfaldsrisiko.

FK bemærker til teksten i afsnit 2.10.2.3 om sandsynligheder for uhelds scenarier, at de gerne vil have nævnt eksempler f.eks. BEVI m.fl.

DI bemærker til de i afsnit 2.10.2.3 anførte tærskelværdier, at der også er behov for angivelse af beregning af konsekvensafstande for fragmenter, såfremt dette er relevant.

HK bemærker, at det bør tydeliggøres, at tærskelværdien for personskade som følge af eksplosion er en kvalitativ vurderet tærskelværdi, som dermed ikke er overførbart til en kvantitativ risikoberegning som f.eks. probit og isorisiko, med mindre der benyttes f.eks. PHAST eller tilsvarende.

KK bemærker til teksten om afsnit 2.10.2.4, at det ville være rigtig godt at inkludere i dette afsnit, at når man overgår til den kvantitative beregning, så kan de kvalitative tærskelværdier ikke nødvendigvis finde anvendelse.

KK bemærker endvidere, at der derudover måske kan opstå tvivl i forhold til beregningen af isorisiko hvis Purple book benyttes, da man her beregner isorisiko på baggrund af den beregnede maksimale konsekvensafstand, som er den afstand hvor der er 1% sandsynlighed for dødsfald som direkte følge af brand eller eksplosion, hvilket ikke stemmer overens med den danske tærskelværdi.

DI bemærker, at teksten i håndbogens afsnit 2.10.2.5 om acceptkriterier alene refererer til individuel stedbunden risiko (isorisikokurver). Det er ikke i overensstemmelse med at der andre steder anføres at kvantitativ og kvalitativ risikovurdering er en alternativ mulighed, jf. sidste afsnit i afsnit 2.10.

FK spørger til teksten i håndbogens afsnit 2.10.2.5 om undersøgelse af mulige dominoeffekter over for andre risikovirkksomheder, om det ikke er begge veje og ikke kun mellem risikovirkksomheder. F.eks. en stor brand i et flis oplag ved siden af risikovirkksomhed med benzinoplag.

FK Bemærker, at det er korrekt, når det i bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand og i den bagvedliggende rapport er angivet, at der nok ikke opnås befolkningstætheder i Danmark, der er meget højere, end hvad der ses på Frederiksberg. Og at beregningen for en kvartcirkel af 500m zonen omkring en virksomhed og med maksimalt 2.338 mennesker er fin som et illustrativt eksempel. Måden det er opstillet på i notatet, giver dog indtrykket af, at der ikke andre steder i Danmark opnås stor personbelastning inden for 10^{-9} kurven omkring en virksomhed, da 500m zonen ofte er tilstrækkelig og at befolkningstætheder over 5.000 per/km² kun opnås i København. Dette er ikke korrekt og kan give automatiserede fejlbehandlinger af en ellers brugbar metode. At bruge befolkningstætheder på kommuneniveau er meget misvisende for den situation, der ses ude i mange af Danmarks byer. Rigtig mange danske købstæders bymidter vil eksempelvis have en befolkningstæthed på over 5.000 personer/km². Dette kan ses, hvis befolkningsdata trækkes på sogneniveau og omskrives til personer/km². Derfor bør det tydeliggøres, at for at bruge denne metode, er det meget vigtigt at få inputdata fra den lokale planmyndighed, da der kan være store lokale forskelle i befolkningstæthed. FK spørger endvidere til, om der kan henvises til retningslinjer om fastsættelse af personbelastning i forhold til forskellige typer arealanvendelse, og om der findes noget bedre end de hollandske bøger f.eks. fra Danmarks statistik? FK bemærker endeligt mere generelt, at oplysninger om planlægning, for områder uden for virksomheden skal indhentes hos planmyndigheden.

Høringssvar til bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand

FK bemærker, at det udarbejdede resumé [*af rapporten om maksimal konsekvensafstand; MST*] efter kommunens opfattelse bør erstattes af den fulde rapport. Fredericia Kommune har fået adgang til hovedrapporten og finder, at der er væsentlige oplysninger i rapporten, som ikke fremgår af resuméet. Det er nemmere at følge metodikken og rækken af konklusioner i hovedrapporten end i det udarbejdede resumé. Forud for offentliggørelse af hovedrapporten, kan den med fordel sendes i høring, så alle interesserede parter har mulighed for at komme med bemærkninger.

FK Fredericia Kommune har eksempelvis følgende bemærkninger til rapporten:

Den nuværende praksis er, at der ikke må være funktioner, der er væsentlige for beredskabet eller svært evakuerbare institutioner, inden for den maksimale konsekvensafstand, når den er fastlagt ud fra de beregnede konsekvenszoner for uheld med en hyppighed $>10^{-9}$. Med den nye praksis, der lægges op til, er dette ændret til, at disse funktioner skal ligge uden for den maksimale konsekvensafstand, når den er fastlagt ud fra iso-risikokurven for 10^{-9} . Argumentet for at anvende den

mindre maksimale konsekvensafstand er, at de samfundsmæssige risikoberegninger ikke påvirkes ved større afstande end iso-risikokurven for 10-9, men notatet forholder sig ikke til, om det er acceptabelt, at f.eks. sygehuse, brandstationer og plejehjem kan accepteres tættere på risikovirkksomheden - altså mellem iso-risikokurven for 10-9 og den maksimale konsekvensafstand.

FK bemærker, at det fremgår, at den nye praksis udelukkende omhandler giftige gasser og dampe, men at rapportens konklusioner kan tilpasses til også at være dækkende for brand og eksplosion – uden at dette er uddybet nærmere. Det bør beskrives nærmere, hvad forudsætningerne for at anvende den nye praksis for brand og eksplosion er. HK bemærker endvidere, at det er et rigtig fint notat. Det ville have været endnu bedre hvis brand og eksplosion havde været inkluderet. Det er ikke lige til at overføre resultaterne fra notatet, især i forhold til eksplosion.

FK bemærker, at det fremgår på side 5 i rapporten at risikomyndighederne skal være sikre på, at der ikke er områder og forhold uden for den maksimale konsekvensafstand, som er relevante at medtage i sagsbehandlingen. Det bør uddybes, hvad der tænkes på, - gerne med konkrete eksempler. Betyder det f.eks. at der skal laves en "følsomhedsanalyse" ift. den samfundsmæssige risiko (betydningen af området mellem isorisikokurven for 10-9 og den maksimale konsekvensafstand) eller betyder det, at afstanden til svært evakuerbare institutioner og institutioner der er afgørende i en beredskabssituation skal vurderes nærmere?

FK bemærker i forhold til samspillet mellem kommunernes planlægning og risikomyndighedernes accept af risikoberegninger, herunder konsekvensafstande og samfundsmæssige risikoberegninger, at emnet ikke er fyldestgørende beskrevet i udkastet til håndbogen og bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand, når det er anført, at der ved ændringer i plangrundlaget inden for den maksimale konsekvensafstand skal den samfundsmæssige risiko skal være beregnet og vurderet at være acceptabel. Kommunen bemærker, at det af Bekendtgørelse nr. 371/2016 om planlægning omkring risikovirkksomheder fremgår, at planmyndigheden inddrager hensynet til risikoen for større uheld i planlægningen forud for fastlæggelse af bestemmelser for arealanvendelsen i en kommune- og lokalplan, som omfatter arealer, der ligger nærmere end 500 meter eller inden for en større passende sikkerhedsafstand fra en virksomhed, som er defineret i Risikobekendtgørelsen. Men at det ikke er fastlagt i bekendtgørelsen, at dette kræver beregninger af den samfundsmæssige risiko. FK bemærker endvidere, at kommunen kun kan lave samfundsmæssige risikoberegninger, hvis risikovirkksomheden stiller data til rådighed. Det bør derfor efter kommunens opfattelse være et krav om, at risikovirkksomhederne overdrager data til kommunens planafdeling, når risikomyndighederne har afsluttet sagsbehandlingen, hvilket også omfatter opdaterede beregninger i forbindelse med ændringer eller revisioner af sikkerhedsdokumentationen. FK bemærker endelig, at miljømyndigheden også skal orientere planmyndigheden om nye sikkerheds- og planlægningszoner samt de forudsætninger, der ligger til grund for udlægning af disse zoner, herunder anvendelse/personbelastning i naboområderne, idet gode kort, der kan overføres digitalt, ønskes.

HK bemærker, at i forhold til den stedbundne individuelle risiko, så ville det være rigtig godt, hvis der var et afsnit, der beskrev i korte træk, om end det er et kompliceret emne, hvad stedbunden individuel risiko og isorisiko er og hvordan probit funktionen og LC værdier indgår i disse.

I det hele taget kunne man med fordel inkludere enten i Risikohåndbogen eller i notatet lidt mere beskrivelse af stedbunden individuel risiko og isorisiko, da beregning af disse kan være meget komplekst. Derudover er der stor forskel på hvad der kan beregnes i noget af det dyre software som f.eks. PHAST og hvad der kan beregnes "i hånden", hvilket også bør tages med i betragtning i forhold til f.eks. beregning af isorisiko ud fra de anbefalede tærskelværdier. LF bemærker, at den alternative metode ift. reglerne for maksimal konsekvensafstand bør beskrives nærmere, ligesom det bør anføres, at det er virksomheden der fastlægger, hvilken metode de ønsker at anvende.

FK foreslår, at der i notatets afsnit 2.1. indsættes følgende sætning: "For vurdering af befolkningstæthed og personbelastning skal der tages kontakt til planmyndigheden."

AT bemærker til afsnittet "Et eller flere farlige stoffer indgår" i afsnit 4 i bilagsnotatet om overvejelser om afgrænsning af større uheld, at de ikke er enige i, at risikostoffer, som kan dannes ved et ukontrolleret hændelsesforløb, kun skal medtages i overvejelserne om afgrænsning af større uheld, hvis de kan dannes i større mængder end tærskelmængderne i Risikobekendtgørelsens bilag 1. Det er ikke tærskelmængden, der er afgørende for om et risikostof skal tages i betragtning på en risikovirksomhed. Tærskelmængderne er kun relevante ift. om en virksomhed er en risikovirksomhed.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til hvilke farlige stoffer, der skal tages i betragtning i de risikovurderinger, som skal indgå i virksomhedernes sikkerhedsdokumentation er udgangspunktet, at risikovurderingerne skal omfatte risikoen for uheld med "risikostofferne", dvs. de farlige stoffer, som er omfattet af Risikobekendtgørelsens bilag 1. Men som det fremgår af håndbogens afsnit 2.7.4, IV, A og 2.8.4, IV, A skal vurderingerne også beskrive: "situationer, hvor "ikke farlige stoffer" kan føre til større uheld, som resultat af en række hændelser, fx brand/slukningsvand, hvor stoffer omfattet af risikobekendtgørelsen, indgår." I risikoanalyserne skal alle risikostoffer til stede på virksomheden vurderes. I forhold til udvælgelsen af de scenarier, som skal beskrives nærmere i sikkerhedsdokumentationen, henvises til bilagsnotatet om større uheld kapitel 6.

Det skal endvidere præciseres, at følger af uheld kan forårsages af både risiko- og ikke-risikostoffer, jf. Risikobekendtgørelsens bilag 2, afsnit IV, B (om følger) og afsnit V, A (om begrænsning af følger for mennesker og miljø) og tilsvarende i bilag 3. Dette er nu tilføjet til afsnit 2.7.4, IV, B og afsnit 2.8.4, IV, B.

I forhold til anvendelse af myndighedsnotatet henvises til svaret om dette i afsnit 8. I forhold til krav fra myndighederne om genberegning af risikoscenarier, bør sådanne krav altid afvejes ift. proportionalitetsprincippet, som er berørt i bilagsnotatet om større uheld, hvor det bl.a. er anført at: "Under udarbejdelsen af notatet er der taget hensyn til, at der er metodefrihed med hensyn til risikoidentifikation og -vurdering. Derudover er der taget hensyn til, at der skal være proportionalitet mellem beskrivelserne af større uheld i sikkerhedsdokumentationen og den faktiske risiko fra risikovirksomhedens drift, dvs. at sikkerhedsdokumentationens omfang bør stå i rimeligt forhold til de risici, som virksomheden giver anledning til." og endvidere at: "Proportionalitetsprincippet er en grundsten i lovgivningen, da virksomheder ikke bør pålægges arbejde eller omkostninger, som ikke står mål med gevinsten ved dette arbejde eller disse omkostninger." Som anført i håndbogens afsnit 3.3 er det endvidere vigtigt, at myndighederne sikrer den nødvendige koordinering af myndighedernes indsats i forbindelse med fælles tilsyn og behandling af virksomheders sikkerhedsdokumentation. Og at der ikke opstår modstrid mellem de forskellige myndigheders krav til virksomhederne. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i håndbogen eller bilagsnotatet.

Den justerede praksis for udlægning af maksimal konsekvensafstand for virksomheder der håndterer giftige stoffer, kan betyde, at de potentielt mindre maksimale konsekvensafstande baseret på kurven for 10^{-9} per år eller LC1/LC10 medfører udlægning af mindre risikozoner (også benævnt planlægningszoner) i kommuneplanerne end efter hidtidig praksis (hvor maksimale konsekvensafstande baseres på kurven for AEGL3). Miljøstyrelsen har tilføjet et afsnit herom. Acceptkriteriet for den samfundsmæssige risiko skal dog forsat være overholdt, og den justerede praksis til fastlæggelse af risikozoner og maksimal konsekvensafstand vil således fastholde samme niveau af risikobeskyttelse over for naboerne.

Den justerede praksis for fastlæggelse af maksimal konsekvensafstand, vil ikke afløse den hidtidige praksis, men er et alternativ til denne. Det er således op til virksomhederne og risikomyndighederne at vælge metode for beregning af maksimal konsekvensafstand. I forhold til institutioner, som indgår i det offentlige beredskab (f.eks. hospitaler og brand- og politistationer), vil det være en konkret vurdering af, om fastlæggelsen af risikoen skal baseres på den justerede praksis eller på den hidtidige praksis. Dette er nu tilføjet til håndbogen afsnit 2.10.2.3.

I forhold til anvendelse af den justerede praksis til at fastlægge maksimale konsekvensafstande for brand og eksplosion, er det tilføjet til notatet, at risikozonerne og den maksimale konsekvensafstand ikke kun bør tage hensyn til spredning af giftige gasser og dampe, men skal afspejle alle forhold uanset typen af konsekvenser (gasspredning, brand, BLEVE, eksplosion i gasspredning, etc.). Men samtidig også, at der, sammenlignet med spredning af giftige gasser og dampe, ikke opleves samme problemstilling med maksimal konsekvensafstand for brand og eksplosion, der er baseret på varmestrålingsniveauer og overtryk.

Miljøstyrelsen anerkender, at teksten i rapporten om maksimal konsekvensafstand har København og Frederiksberg som eksempler på, hvor der findes områder med en befolkningstæthed på over 5000 personer/km². Dette er dog ikke nævnt i bilagsnotatet og det skal ikke forstås således, at der ikke kan være mindre områder i andre byer i Danmark, som har tilsvarende høj befolkningstæthed. Miljøstyrelsen har ikke kendskab til retningslinjer for fastsættelse af personbelastning i forhold til forskellige typer arealanvendelse. Men kan, som FK også selv bemærker, henvise til de generelle opgørelser, som Danmarks Statistik udarbejder om befolkningstallet i kommuner og sogne, idet der kan udarbejdes en konkret vurdering på baggrund heraf i samarbejde med planmyndigheden. Miljøstyrelsen er herudover generelt enig i, at det er vigtigt at inddrage planmyndigheden i forhold til arealanvendelse og befolkningstæthed/ personbelastning i områderne omkring risikovirksomheder. Dette er nu fremhævet i bilagsnotatets afsnit 1.3 og 2.1 og flere steder i håndbogens afsnit 2.10 og 3.1.

I forhold til, om der er områder uden for den maksimale konsekvensafstand, som er relevante at medtage i sagsbehandlingen er teksten herom i bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand ændret til, at risikomyndighederne bør være opmærksomme på dette i risikosagsbehandlingen.

Miljøstyrelsen anerkender, at bekendtgørelse 371/2016 ikke indeholder specifikke krav om, at planmyndigheden ved ændringer i plangrundlaget omkring en risikovirksomhed skal foretage beregninger af den samfundsmæssige risiko. Teksten i notatets afsnit 1.2, bullet nr. 2 om planmyndigheden, er derfor ændret til, at vurderingen eksempelvis kan være ud fra en beregning af den samfundsmæssige risiko eller ud fra en lignende vurdering. Miljøstyrelsen anerkender endvidere, at en forudsætning for at planmyndigheden kan vurdere den samfundsmæssige risiko er, at myndigheden har adgang til de nødvendige data fra virksomhedernes sikkerhedsdokumentation. Det er i håndbogens afsnit 3.1.1 tilføjet, at miljømyndighedens koordinerende rolle også omfatter at orientere planmyndigheden om nye sikkerheds- og planlægningszoner samt de forudsætninger, der ligger til grund for udlægning af disse zoner, herunder anvendelse/personbelastning i naboområderne.

I forhold til yderligere beskrivelser af betydningen af begreberne stedbunden risiko, og isorisiko og hvordan probitfunktionen og LC værdier indgår i disse må Miljøstyrelsen henvise til beskrivelserne heraf i Arbejdsrapport 112/1989 og Arbejdsrapport 8/2008, hvor disse begreber er beskrevet. Der kan endvidere henvises til beskrivelserne i Rambølls rapport om den hidtidige og den justerede praksis for beregning af den maksimale konsekvensafstand, som vil blive lagt ud på risikohaandbogen.dk sammen med den reviderede håndbog. Bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand indeholder fodnoter, med ordforklaringer om de forskellige typer af risiko. Fodnoterne er revideret og suppleret efter høringsen.

I forhold til krav til virksomheder om at beregne ISO-kurver selv om der ikke er nogen dødsfaldsrisiko, er der i håndbogen afsnit 2.10 tilføjet en uddybende tekst om, at de anvendte metoder til risikoanalyse og –vurdering skal være dækkende efter en individuel vurdering af de konkrete forhold på risikovirksomheden. Myndighedernes krav til virksomhederne bør tage udgangspunkt heri.

Hvad angår ønsket om yderligere eksempler på baggrundmateriale om sandsynligheden af forskellige typer af uheldsscenarier er det tilføjet til håndbogens afsnit 2.10.2.3, at sådanne kan findes i litteraturen og/eller i databaser. Miljøstyrelsens Arbejdsrapport nr. 8 2008 indeholder referencer til bl.a. den hollandske Red Book, som bl.a. indeholder eksempler på hyppigheder af forskellige typer af uheld på risikovirksomheder.

Det er ikke muligt at angive konsekvensafstande for fragmenter, men det er tilføjet til tabellen, at der kan være tale om den afstand, hvor fragmenter kan skabe dominoeffekter eller personskaade.

I forhold til tærskelværdierne for personskaade og for materiel skade som følge af eksplosion er der tale om kvantitativt fastlagte værdier, som kan indgå i en kvantitativ beregning ligesom f.eks. tærskelværdierne for brand (varmestråling) nævnt i samme skema.

Det har været Miljøstyrelsens vurdering, at det var hensigtsmæssigt at udarbejde et lettere tilgængeligt resumé af rapporten, hvilket er sket med bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand.

Der er i forhold til overgang til kvantitativ risikoberegning tilføjet et nyt tekstafsnit om beregning af stedbunden risiko og at kvalitative tærskelværdier derved ikke nødvendigvis kan finde anvendelse, da de anvendte kriterier skal passe til metoden.

Det er i forbindelse med skemaet med tærskelværdier for brand og eksplosion i afsnit 2.10.2.3 anført, at der er tale om eksempler og at tærskelværdierne bør drøftes nærmere med de lokale beredskabsmyndigheder i hver enkelt sag. Som også nævnt i ovenfor i høringsnotatets afsnit 1, skal de anførte værdier ikke ses som udtømmende, idet der efter en konkret vurdering i konkrete sager kan anvendes andre værdier og kriterier, herunder værdier anført i internationale vejledninger om risikoberegninger, som f.eks. den hollandske Purple Book.

Det er korrekt, at det i håndbogens afsnit 2.10 er anført, at der kan anvendes både kvalitativ og kvantitativ risikovurdering, hvorfor der i afsnit 2.10.2.5 er tilføjet tekst om henholdsvis kvalitativ og kvantitativ risikovurdering. Herudover er overskriften om kvalitativ risikovurdering i tabel 3 i bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand, ændret til "Uden beregning af stedbunden risiko (kvalitativ analyse af risiko / kvantitativ analyse af konsekvens)".

I forhold til oplysninger om nabovirksomheder, som ikke er risikovirksomheder, men hvor en hændelse, som f.eks. brand i et flisoplag, ved siden af en risikovirksomhed med oplag af benzin, er der ikke hjemmel i Risikobekendtgørelsen til at kræve sådanne oplysninger af nabovirksomheden. Om nødvendigt, må oplysningerne indhentes via kommunen. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

I forhold til risikostoffer, som kan dannes ved en ukontrolleret hændelse, er teksten i bilagsnotatet om større uheld revideret på baggrund af ATs bemærkning.

5) Bilagsnotatet om definition af større uheld

AT bemærker, at det overordnet set er deres opfattelse, at bilagsnotatet om overvejelser om afgrænsning af større uheld er meget omfangsrigt, hvilket medfører, at formålet med notatet bliver

uklart og der kan være tvivl om det opfyldes i forhold til virksomheder og rådgivere. Der synes ikke at være en klar og brugbar konklusion på definition og afgrænsning af større uheld og det er vanskeligt at se, om formålet reelt er afgrænsning af større uheld i forhold til andre (mindre) uheld eller om det reelle formål er udvælgelse af scenarier til nærmere beskrivelse i sikkerhedsdokumentationen. AT har endvidere erfaret, at det er den del af definitionen, der omhandler omfanget af uheldet (at det skal være af større omfang), der i praksis giver store udfordringer, men at dette er beskrevet meget kortfattet. AT bemærker endelig, at hele kapitel 7 mere omhandler risikovurdering og scenarieudvælgelse end afgrænsning af større uheld. Arbejdstilsynet foreslår afsnittet udgår af notat om definition af større uheld. DI bemærker tilsvarende, at notatets overskrift ikke passer med indholdet. Og foreslår endvidere en ny definition af større uheld på baggrund af definitionen heraf i gasbranchen.

AT bemærker, at "større omfang" ikke kommenteres i afsnit 2 Konklusion eller kun indirekte. Da det er "større omfang", som tit er til diskussion, foreslås det, at netop den del af definitionen fremhæves her.

AT spørger, om det er Rambøll, der står på mål for afgrænsningen ift. definitionen, eller er det risikomyndighederne? - det bør være tydeligt hvem der er afsender.

AT bemærker, at teksten i afsnit 2 om, at et kriterium med en given procentdel af tærskelværdierne fra Risikobekendtgørelsen ikke kan anvendes, bør fremhæves, da det er en vigtig pointe.

AT bemærker, at afsnittet "Metode" ville være godt i et baggrundsnotat, men vel næppe så relevant i et notat eller vejledning om definition på og afgrænsning af større uheld. Foreslår, at afsnittet udgår.

AT bemærker, at teksten i afsnit 3.2 om, at kriterierne for indberetning af uheld til EU Kommissionen ikke kan anvendes som størrelsesorden for definitionen af større uheld, bør fremhæves, da det er en vigtig pointe.

AT spørger, om der med teksten i afsnit 4 "Et forløb betragtes som ukontrolleret, selv om der eksisterer foranstaltninger, med et formål..." menes barrierer, eller skal der stå foranstaltninger? I bekendtgørelsen anvendes foranstaltninger og i sagsbehandling/sikkerhedsdokumentation anvendes ofte barriere.

AT foreslår, at afsnit 5 om pyramidemodel for opbygning af sikkerhedsdokumentation udgår af notatet. Det forvirrer mere end det gavner forståelse og klarhed henset til formålet. AT bemærker endvidere, at hele kapitel 7 mere omhandler praksis ift. risikovurdering og scenarieudvælgelse end afgrænsning af større uheld og at det bør udgå af notatet.

AT bemærker i forhold til teksten under figur 5.2, at notatet vel omhandler definition af og afgrænsning af hvad der er større uheld og ikke definition af scenarier.

AT bemærker til tabellen i afsnit 5, at reversibel og irreversibel skade er svær at anvende og kan kræve en lægefaglig tilgang for endelig vurdering. I stedet foreslås brug af alvorlighed så det bliver alvorlig tilskadekomst eller død. Og spørger til betydningen af "mén af betydelig grad" og bemærker endvidere, at "Reversibel skade med fravær/indlæggelse" ikke behøver være en alvorlig skade... gør det svært med brug af reversibel eller irreversibel

AT bemærker til eksempel 1, at de er enige i, at det er en alvorlig ulykke, men har den et større omfang, der begrunder det er et større uheld? - det er måske mere dårligt tilrettelagt vedligeholdelsesarbejde og falder i kategorien alvorlig arbejdsulykke. Og til eksempel 2, at det ofte ikke accepteres, at tilstedeværelse regnes ind som risikoreduktion. Den her beskrevne hændelse vil på risikovirksomheder ofte medtages som et muligt større uheld. AT spørger til hvad konklusionen er for de to eksempler?

Det er umiddelbart ATs opfattelse, at eksemplet med udslip af ammoniak under vedligeholdelsesarbejde ikke har et stort nok omfang til at være større uheld. Det er en alvorlig arbejdsulykke.

AT bemærker til teksten i afsnit 7.1 ”Det er vigtigt i forhold til risikoidentifikationen at vurdere konsekvensen af hændelsesforløb, hvis samtlige sikkerhedsforanstaltninger svigter og scenariet får ”lov” til at forløbe helt til ende. Konsekvensen er dermed den ultimative konsekvens.”, at dette er mere om praksis end om afgrænsning af større uheld.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen anerkender, at notatet er meget omfangsrigt, og at det ikke indeholder en klar definition af større uheld, samt at notatets overskrift ”Definition af større uheld” derfor ikke dækkende.

Det er dog stadig Miljøstyrelsens opfattelse, at notatet kan være nyttigt i forbindelse med udarbejdelsen af virksomhedernes sikkerhedsdokumentation, da notatet indeholder en systematisk metode til at arbejde med udvælgelse af uheldsscenarier. Miljøstyrelsen har foretaget enkelte ændringer i notatet herunder ændret overskriften på notatet til ”Overvejelser om afgrænsning af større uheld”, som er mere i overensstemmelse med indholdet i notatet. Der er endvidere indsat en kort indholdsfortegnelse i notatet.

Risikobekendtgørelsens definition af større uheld er indsat i først i notatets afsnit 2. Ordlyden er den samme som DI foreslår i deres bemærkning.

I forhold til beskrivelser af, at uheld skal være af større omfang, er det afsnit 5, 6 og 7 anført, at definitionen ift. større omfang må holdes på et kvalitativt niveau, idet der på side 3, bl.a. i tabellen er anført overvejelser om, hvordan større uheld i risikoscenarierne adskiller sig fra indtrufne/nærved-uheld. Som også nævnt i notatet er det ikke muligt at opstille en generel kvantitativ definition af, hvornår der er tale om et større uheld. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i notatet ud over de ovenfor anførte.

Notatet er udarbejdet af Rambøll i samarbejde med Miljøstyrelsen, men er enig i, at det skal være klart, hvem der er afsender. Det er rettet ved indsættelse af Miljøstyrelsens logo, idet Rambølls logo dog er bibeholdt.

I forhold til fremhævelse af, at et kriterium med en given procentdel af tærskelværdierne fra Risikobekendtgørelsen ikke kan anvendes, da størrelsen og alvorligheden af uheld ikke er proportional med tærskelværdierne og af, at kriterierne for indberetning til EU ligeledes ikke kan anvendes som en størrelsesorden for uheld, er dette omtalt i konklusionen og tillige i afsnit 2 og 3. Bemærkningerne ikke har givet anledning til ændringer i notatet.

Miljøstyrelsen er enig i, at teksten under overskriften ”Metode” ikke er relevant for notatet, og derfor er slettet. Overskriften er ændret til ”Baggrund og forudsætninger”, idet der samtidig som indledning til kapitlet er flyttet tekst op fra et senere afsnit og indsat ny tekst.

Miljøstyrelsen ønsker fortsat at anvende ordet ”foranstaltninger” bl.a. fordi ordet anvendes i bekendtgørelsen og er bredt dækkende herunder for ordet ”barriere”.

I forhold til pyramidemodellen, som er omtalt i afsnit 5, er overskriften på afsnittet ændret og afsnittet flyttet ned til kap 6. I forhold til notatets kapitel 7, så er dele af teksten nu flyttet til kapitel 6 og kapitel 3. Det er i indledningen til notatet nu anført, at notatet vil omfatte dette, hvorfor teksten bibeholdes.

I forhold til hvad notatet omfatter er teksten under figur 5.2 (nu figur 6.2) ændret således, at det nu fremgår, at arbejdet omfatter udvælgelse af risikoscenarier og at pyramiden for mængden af dokumentation for hvert risikoscenarie stadig en del af overvejelserne om afgrænsning af større uheld.

Miljøstyrelsen har indhentet supplerende bemærkninger fra AT i forhold til revision af ordlyden i skemaet i kapitel 5. Skemaet er revideret på baggrund heraf og der er endvidere tilføjet en forklarende tekst efter skemaet med baggrund i et forslag fra AT.

Miljøstyrelsen vurderer, at det anførte eksempel 1 er i overensstemmelse med risikobekendtgørelsens definition af større uheld, hvori "og som straks eller senere medfører alvorlig fare for menneskers sundhed" indgår, hvilket er tilfældet i eksemplet (dødsfald). Sætning tilføjet herom.

Miljøstyrelsen vurderer, at det i eksempel 2 er forklaret, at det af ressourcemæssige grunde kan være hensigtsmæssigt at vurdere scenariet konservativt (dødsfald og dermed som et større uheld) i stedet for at vurdere den mulige tilstedeværelse. Men også, at det ikke er sikkert, at uheldet skal tages med videre, idet der er tilføjet en sætning om, at hvis der ikke er andre uheld med lignende konsekvenser, anses scenariet for at være et større uheld i henhold til Risikobekendtgørelsen.

6) Udarbejdelse af sikkerhedsdokumentation og ajourføring heraf (tilbagevendende og ved ændringer)

FK bemærker, at det nævnes i risikohåndbogen, at der er metodefrihed i forbindelse med udarbejdelse af risikovirksomhedernes sikkerhedsdokumentation. Metodefriheden medvirker efter FKs opfattelse til forlænget sagsbehandlingstid, da risikomyndighederne og risikovirksomhederne bruger tid på at afstemme krav til dokumentationen. Det kan overvejes - på længere sigt - at indføre en eller anden form for "standard-metode" med henblik på at forenkle og forkorte sagsbehandlingen, som det sker på andre områder - f.eks. inden for støj- og luftemissioner. Dette også særligt henset til det stigende antal risikovirksomheder i forbindelse med den grønne omstilling/PtX.

DI spørger til, hvad den reelle forskel er på et sikkerhedsdokument og en sikkerhedsrapport? Differentiering bør være væsentligt større. Dokumentationskravet for simple virksomheder er stort ift. fare jf. vores kommentar i høringsbrevet herom. Set fra virksomhedsside er der et ønske om en præcisering af de forhold, hvor kolonne-2-virksomheder reelt skal opfylde lempeligere krav en kolonne 3-virksomheder. I praksis er det kun bilag vedr. terrorforebyggelse, der udgør forskellen mellem 'dokument' og 'rapport'. DI vil gerne pege på fordelene ved at indføre en større differentiering og reducere omfanget af dokumentation; dette ville både øge fokus på de reelle scenarier for større uheld og mindske sagsbehandlingen. DI bemærker endvidere, at simple virksomheder afkræves meget dokumentation. Virksomhederne oplever ofte at de ikke kan få oplyst, hvad der er godt nok, samtidig med at de får kommentarer om 'det er godt nok meget i har sendt' uden at der kommer forklaringer eller en uddybning heraf. DI savner meget, at der indføres et eksempel på den gode sikkerhedsrapport / dokument'.

AT bemærker, at Arbejdstilsynet sammen med Miljøstyrelsen og Beredskabsstyrelsen efter forelæggelse for Risikokoordinationsudvalget har gennemgået og kommenteret på et tidligere, men næsten identisk, udkast til afsnit 2.13 om ajourføring i Risikohåndbogen. Arbejdstilsynet har efterfølgende samlet kommentarerne i vedhæftede dokument, der dels indeholder teksten fra udkast til Risikohåndbogen, maj 2024, og dels bemærkninger og forslag til formulering samt omflytning af enkelte afsnit. Formålet er, at teksten gøres mere forståelig og omfatter det, som erfaringsmæssigt give udfordringer for virksomheder og rådgivere – samt for myndighederne – at kunne forklare og forholde sig til.

DI bemærker, at ved ændringer i produktionen vil virksomheden normalt indsende opdaterede oplysninger, såfremt ændringerne vurderes at have betydning for sikkerhedsdokumentet og risikovurderingen heraf. Der mangler p.t. klare definitioner af, hvilke ændringer af stoffer og mængder, der udløser et krav om, at virksomheden indsender oplysninger i form af et tillæg til sikkerhedsdokumentet med det samme, og hvilke ændringer, der blot skal medtages ved næste revision af sikkerhedsdokumentet. Formuleringerne herom fremstår uklare i foreliggende udkast, hvor der bliver lagt op til tre kategorier af ændringer i forhold til inddragelse af myndighederne. Det er endvidere nødvendigt at understrege at det alene er vurderingen af tillægget, som myndighederne skal foreholde sig til ved ændringer, og at et tillæg ikke skal udløse en revurdering af hele sikkerhedsdokumentationen.

FK spørger til håndbogens afsnit 2.4, teksten "Ændringer i planlægningen omkring en risikovirksomhed kan dog ikke udløse nye vurderinger hos virksomheden, da planlægning omkring risikovirksomheder altid skal tage hensyn til den gældende og myndighedsaccepterede sikkerhedsdokumentation, jf. også myndighedsafsnittet om planlægning." hvad med ændringer inden for gældende planlægning? Særligt relevant hvor der er "rummelige lokalplaner" og der ikke ved fastsættelse af personbelastningen er taget højde for dette. Et andet eksempel er arealer til afholdelse af midlertidige arrangementer, hvor antallet af arrangementer/besøgende/publikum kan ændre sig.

DI bemærker, at det skal nævnes, at det er muligt at indsende ændringer af sikkerhedsdokumentationen som tillæg. Flere steder i dokumentet er rapport/dokument anført som eneste mulighed, men et tillæg er alligevel anført som accepteret andre steder, så dette bør konsekvent rettes, hvor relevant.

FK spørger om informationen i sikkerhedsdokumentationen må være på engelsk?

FK spørger om organisationsmæssige ændringer, herunder udskiftning af personale også bør nævnes i afsnit 2.7.1, I, D om Kontrol af ændringer?

FK foreslår, at det evt. nævnes, at det ikke tekniske resumé ikke bør indeholde fortrolige oplysninger, f.eks. detaljerede oplysninger om:

- om en virksomheds produktions- og sikkerhedsforhold,
 - en virksomheds eller anlægs opbygning,
 - om risici, der er forbundet med en virksomhed eller anlægs drift samt
 - om mængden af farlige stoffer, der opbevares af en virksomhed og placering af de farlige stoffer, herunder placering af overjordiske oplag, da disse oplysninger kan være til fare for statens sikkerhed.
- EVT henvis til senere afsnit.

DI bemærker til afsnit 2.8.4, IV, C "Redegørelse for tidligere uheld og hændelser med samme stoffer og processer...", at det skal være for risikoscenarier, men ikke for alle uheld og nærved-hændelser.

FK bemærker, at risikomateriale ikke skal sendes til miljømyndigheden, men til kommunalbestyrelsen, som videresender til MST, hvis der er tale om en s-mærket virksomhed. AT bemærker, at det kan være svært at forstå, hvem den interne beredskabsplan skal sendes til. Grunden hertil er, at § 9 Arbejdstilsynets risikobekendtgørelse kræver, at kolonne 2-virksomheder skal indsende intern beredskabsplan til AT, og at kolonne 3-virksomheder skal indsende intern beredskabsplan til kommunalbestyrelsen efter retningslinjerne i Miljø- og Ligestilingsministeriets risikobekendtgørelse. Håndbogens tekst i afsnit 2.4, 2.5 og 2.11.1 synes ikke helt i overensstemmelse hermed. AT bemærker endvidere, at det i afsnittet om ajourføring af intern beredskabsplan for kolonne 3-virksomheder er anført, at den skal fremsendes til risikomyndighederne, hvilket ikke stemmer med, at det af Risikobekendtgørelsen fremgår, at den skal sendes til miljømyndigheden. Endvidere skal det tilføjes, at "Miljøstyrelsen videresender planen til Arbejdstilsynet." På denne måde er det i overensstemmelse

med andre afsnit i bogen, hvor det blev tilføjet. HK bemærker, i denne sammenhæng, at det svært at se årsagen til, at kommunalbestyrelsen skal blandes ind i sagsbehandlingen i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke er koordinerende miljømyndighed. Og endvidere, at det heller ikke stemmer overens med teksten i håndbogen om, at miljømyndighedens koordinerende rolle traditionelt også har betydet, at miljømyndigheden har været ansvarlig for at modtage og videresende kopier af materiale fra virksomheden. For at undgå unødigt forsinkelse bør virksomheden dog opfordres til at sende sikkerhedsdokumentation og relevant materiale direkte til alle involverede myndigheder og ikke kun miljømyndigheden.”

DI bemærker til afsnittet ”Myndighederne skal underrettes om ikke-væsentlige ændringer” i håndbogens afsnit 2.14, at det ikke forstås af virksomhederne og kræver en forklaring. Hvad betyder dette konkret?

AT bemærker, at der i bilagsnotatet om forringelse af udstyrets tilstand - ældning og korrosion, kapitel 2, generelle spørgsmål, i tabellens pkt. 6 i højre kolonne med eksempler er anført betegnelsen ”ATEX godkendt”. AT bemærker, at dette er ikke en faglig og juridisk korrekt betegnelse. Der er ikke noget, der hedder ”ATEX godkendt”. Udstyr kan være konstrueret og indrettet, så det opfylder krav hertil, og derfor være mærket med ”Ex” og kategoriseret i kategori, som betyder, udstyret er beregnet til anvendelse hvor der kan være eksplosiv atmosfære jævnfør virksomhedens zoneklassifikationsplan. Udstyret er ikke godkendt i relation til ATEX. Det gælder kun udstyr m.m., der er omfattet af direktiv om indretning af udstyr til anvendelse i eksplosiv atmosfære. Det er Arbejdstilsynets opfattelse, at der bør findes en anden betegnelse end ”ATEX godkendt”.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Der er ikke hjemmel i Risikobekendtgørelsen til at indføre en standardmetode for den sikkerhedsdokumentation virksomhederne skal udarbejde. Det er nu tilføjet til indledningen i kapitel 1, at Risikohåndbogen er en vejledning, og at den ikke udgør et nyt regelsæt for virksomhederne eller myndighederne. Der er således metodefrihed i forbindelse med udarbejdelse af virksomhedernes sikkerhedsdokumentation, idet det er op til risikomyndighederne at vurdere, om den konkrete dokumentation kan accepteres.

Miljøstyrelsen anerkender, at en del af dokumentationen for kolonne 2 og kolonne 3 virksomheder i henhold til Risikobekendtgørelsen er den samme. Vi finder dog samtidig, at håndbogen netop er struktureret på en sådan måde, at den enkelte virksomhed og dermed også myndighederne så enkelt som muligt kan få et overblik over, hvilken dokumentation, der er påkrævet for de enkelte virksomheder, når først det er fastlagt, om de er kolonne 2 eller 3. Måden dette gøres på er fælles for både kolonne 2 og 3, hvorfor vejledningen herom er placeret i de første afsnit af håndbogen før gennemgangen af de specifikke indholdskrav til sikkerhedsdokumentationen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i håndbogen eller bilagsnotaterne.

Som også anført i håndbogens afsnit 2.10.2.1, skal der være proportionalitet mellem beskrivelserne af større uheld i sikkerhedsdokumentationen og den faktiske risiko fra virksomhedens drift, da virksomheder ikke bør pålægges arbejde eller omkostninger, som ikke står mål med gevinsten ved dette arbejde eller disse omkostninger. Det er risikomyndighedernes opgave konkret at vurdere, hvilke oplysninger der er nødvendige for en fyldestgørende beskrivelse af virksomhedernes risikoforhold. Ordet ”myndigheder” er slettet fra sætningen, da det ikke er relevant i denne sammenhæng.

For at lette overskueligheden er teksten under overskriften ”2 Virksomheder” suppleret med en henvisning til afsnittene om sikkerhedsdokumentationen for hhv. kolonne 2 og kolonne 3 og endvidere er figuren for afgørelsesprocessen opdateret og suppleret ift. dokumentationskravene.

Figuren gengives også i afsnit 2.4 og 2.5, men er ændret således, at de dele, som omhandler fastlæggelse af ”kolonne-status” er taget ud, da de i udgangspunktet ikke er relevante i de to afsnit.

De af AT fremsendte forslag til ændringer af Risikohåndbogens afsnit 2.13 om ajourføring af sikkerhedsdokumentationen er taget til følge, idet de konkrete individuelle forslag er omtalt i dette afsnit og i afsnit 7 og 8.

Det er ikke muligt at opstille klare definitioner for de tre kategorier af ændringer, som er anført i afsnit 2.14. Det afhænger af hvilke stoffer, der er tale om og i hvilke mængder ift. de eksisterende mængder. Det er op til en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om en revision er påkrævet. Hvis en revision vurderes nødvendig, må omfanget være op til en konkret vurdering. Vurderingen heraf sker i et samarbejde mellem virksomheden og de relevante risikomyndigheder. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

Ændringer i planlægningen omkring en eksisterende risikovirksomhed er omtalt i afsnit 3.1.7 punkt nr. 2. Såfremt der er arealer omkring en risikovirksomhed, der anvendes til afholdelse af midlertidige arrangementer, kan personbelastningen indgå i risikoberegningerne i forhold til hyppigheden, varigheden og antallet af personer til arrangementerne. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

Det er til både afsnit 2.4. og 2.5 tilføjet, at der ved ændringer kan være tale om, at der udarbejdes et tillæg til sikkerhedsdokumentationen. Dette er også omtalt nærmere i afsnit 2.14 om ændringer.

I forhold til om sproget i sikkerhedsdokumentationen kan være på engelsk, så har Miljøstyrelsen ikke kendskab til en lovhjemmel, som muliggør at materiale kan udarbejdes på et andet sprog end dansk.

Det er i afsnit 2.14 anført, at ændringer i en virksomheds organisation kan være væsentlig, hvis den kan indvirke på risikoen, herunder reduktion af bemanding af internt beredskab.

De to bemærkninger giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

I forhold til offentliggørelse af oplysninger i det ikke-tekniske resumé er det tilføjet, at oplysninger, som myndighederne har accepteret som fortrolige, ikke offentliggøres. Det er en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvorfor det ikke er muligt i håndbogen generelt at specificere, hvilke oplysninger der skal undtages fra offentliggørelse. Der er tilføjet en henvisning til afsnit 3.6 om offentlighed, som også omtaler en række anbefalinger fra Politiets Efterretningstjeneste om tilbageholdelse af oplysninger i forbindelse med aktindsigtsanmodninger.

I forhold til beskrivelser af, hvad der er lært af tidligere uheld og hændelser, er udgangspunktet, at der skal være tale om uheld og hændelser, som er relevante for risikoscenarierne på virksomheden, idet viden om tidligere uheld/hændelser evt. kan rette opmærksomheden på scenarier, som ellers ikke vil blive identificeret. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

Teksten om indsendelse af ansøgning om miljøgodkendelse, anmeldelse m.m. er nu gennem hele håndbogen ændret, så det alle steder fremgår, at materialet skal fremsendes til kommunalbestyrelsen og at materialet videresendes til Miljøstyrelsen, hvis styrelsen er miljømyndighed for den konkrete virksomhed. Afsnittet om gennemgang og ajourføring af sikkerhedsdokumentationen er tilsvarende rettet, så det nu fremgår, at information om resultatet af gennemgangen og evt. opdateret sikkerhedsdokumentation skal fremsendes til miljømyndigheden. Herudover er tekst om indsendelse af den interne beredskabsplan revideret, således at det nu fremgår, at kolonne 2-virksomheder skal indsende planen til Arbejdstilsynet inden etablering eller væsentlig ændring. Eller - og i overensstemmelse med eksisterende praksis – at planen også kan

fremsendes sammen med det øvrige materiale til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen videresender i så fald planen til Arbejdstilsynet. Hvis Miljøstyrelsen er miljømyndighed for virksomheden, sender kommunalbestyrelsen planen til Miljøstyrelsen, som videresender planen til Arbejdstilsynet. Teksten herom er nu den samme gennem hele håndbogen.

Det er endvidere til afsnittet om ajourføring af den interne beredskabsplan i afsnit 2.13 tilføjet, at gennemgang, afprøvning og evt. ajourføring af den interne beredskabsplan for kolonne 3 virksomheder skal ske efter aftale med risikomyndighederne. Teksten i afsnittet er endvidere rettet, således at det fremgår, at den ajourførte plan skal fremsendes til miljømyndigheden.

Håndbogen afspejler derfor bestemmelserne i Risikobekendtgørelsen, dog med mulighed for, at virksomhederne kan vælge at sende sikkerhedsdokumentation og andet relevant materiale direkte til alle involverede myndigheder og ikke kun til miljømyndigheden fortsat er anført i afsnit 3.1.1 om miljømyndighedens koordinerende rolle.

Miljøstyrelsen anerkender, at Risikobekendtgørelsens bestemmelser om ændringer er komplicerede. På den baggrund var der, netop med henblik på at øge forståelsen af disse bestemmelser, i høringsudgaven af håndbogen foretaget betydelige strukturelle og indholdsmæssige ændringer og tilføjelser i teksten i forhold til 2018 udgaven. I forhold til underretning om ikke-væsentlige ændringer med betydning for risikoen for større uheld blev der indsat eksempler på, hvad sådanne kunne omfatte. Miljøstyrelsen finder ikke, at det vil være muligt beskrive dette yderligere i håndbogen. Virksomhederne må i konkrete tvivlstilfælde rette henvendelse til den relevante risikomyndighed for yderligere vejledning af, om der er tale om en ændring, som myndighederne skal underrettes om.

Teksten om ATEX i bilagsnotatet om ældning om korrosion er ændret fra "ATEX godkendt" til "overholder udstyret kravene i direktiv 2014/34/EU (ATEX direktivet)".

7) Accept af sikkerhedsdokumentation og risikopåvirkninger

FK bemærker, at det i håndbogens afsnit "2.10.2.5 Afgørelse af risikopåvirkninger – er de acceptable?" er nævnt, at "Da der kan være tale om betydelige investeringer for virksomheden, må myndighederne afveje sikkerheds- og miljømæssige fordele med de tekniske og økonomiske konsekvenser." Det skal fremgå tydeligere af risikohåndbogen, at en vurdering af økonomiske konsekvenser og proportionalitet skal forstås bredt og ikke kun for virksomheden, men også naboer, nabovirksomheder, samfund etc. Hvis der vurderes snævert på virksomheden alene, kan der blive pålagt udgifter, begrænsninger og gener til anden part, der langt overstiger udgifterne forbundet med at reducere risikoen på virksomheden. Det bør også nævnes, at en sådan vurdering kan medføre, at aktiviteten måske ikke kan tillades. FK foreslår endvidere, at det tilføjes, at kommunens planafdeling skal høres, før der gives accept af en "uacceptabel risiko" og det bør uddybes at ved vurdering af en rimelig frist skal naboers gener også afvejes.

DI bemærker, at det i håndbogens afsnit 2.4 anføres: "Bemærk at etablering, udvidelse og ændringer ikke må igangsættes før risikosagsbehandlingen er tilendebragt, jf. Risikobekendtgørelsen og miljøbeskyttelsesloven". DI finder ikke denne udlægning korrekt. Myndighederne har selv fravalgt at foretage nabohøring – Den hollandske model – under henvisning til, at muligheden for etablering, udvidelse og ændringer kan fortages uden afsluttet myndighedsbehandling inden for den eksisterende lovgivning. Vi opfordrer til, at sætningen ændres, så det fremgår, at idriftsættelse ikke må igangsættes før risikosagsbehandlingen er tilendebragt.

DI spørger til teksten i håndbogens afsnit 2.10.2.5 om afgørelse af risikopåvirkninger om der ikke findes mere opdateret eller anden nyere litteratur, der kan danne baggrund for dette end de to MST rapporter, der henvises til, da disse giver anledning til en del debat.

AT bemærker til teksten i håndbogens afsnit 3.3 om afslag på at meddele godkendelse af etablering eller ændring, at det bør præciseres, hvilke myndigheder der kan nægte at give godkendelse.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Miljøstyrelsen er enig i, at proportionalitet i forhold til økonomiske konsekvenser også skal ses i forhold til den omgivende befolkning og udviklingsmulighederne i virksomhedens omgivelser.

Miljøstyrelsen er endvidere enig i, at det i den sammenhæng er vigtigt at inddrage kommunens planafdeling. Teksten er revideret på baggrund heraf.

Miljøstyrelsen vil på baggrund af henvendelsen fra Erhvervslivets EU- og Regelforum vejlede om processen for myndighedsarbejdet relateret til etablering af risikovirksomheder, som skal beskrive, hvornår de enkelte afgørelser/tilladelser/godkendelser skal foreligge.

Det er i håndbogens afsnit 2.4 og 2.5 nu anført, at etablering, udvidelse og ændringer generelt ikke må igangsættes før risikosagsbehandlingen er tilendebragt, jf. Risikobekendtgørelsen og miljøbeskyttelsesloven.

Det er i forhold til litteratur om risikovurdering valgt fortsat at henvise til de rapporter, der blev udgivet af Miljøstyrelsen i hhv. 1989 og 2008. Det vurderes, at de fortsat kan bidrage til en grundlæggende forståelse af de metoder, der kan anvendes i forbindelse med virksomhedernes udarbejdelse af sikkerhedsdokumentation og til myndighedernes vurdering heraf. Dette udelukker ikke, at både virksomheder, konsulenter og myndigheder kan hente inspiration og tage udgangspunkt i andre materialer, herunder internationale rapporter og vejledninger.

Miljøstyrelsen er enig med AT i, at det er vigtigt, at myndighedernes kompetencer i forhold til afslutning af sagsbehandlingen, herunder meddelelse af afgørelser i afsnit 3.3, præciseres. Teksten herom er suppleret, herunder i form af henvisning til de relevante bestemmelser herom i Risikobekendtgørelsen.

8) Kommunikation og samarbejde mellem risikomyndighederne og mellem myndighederne og risikovirksomhederne

DI finder, at det vil være gavnligt, at alle nye sager kan startes op med ét myndighedsnotat. Det er nødvendigt med et format, hvoraf det fremgår, hvem der kommenterer hvilke forhold og om der fremsættes ønsker eller krav, og for sidstnævnte at der angives en reference. For såvel virksomheder som myndigheder må det være ønskeligt, at processen og status for myndighedsbehandlingen af sikkerhedsdokumentationen er entydig. Såfremt ikke alle myndigheder er enige om at det nye myndighedsnotat kan anvendes ved alle nye sager, opfordrer DI til at der udvikles et andet format, som der kan skabes enighed om mellem alle parter, således at der fremover kun kommer til at ligge én gældende version af myndighedsnotatet på Risikohåndbogens hjemmeside. Det bør være helt klart, at myndighedsnotatet - det nye - skal bruges. Det gamle format bliver hurtigt forvirrende og svært at gennemskue. Det er nødvendigt for virksomhederne at se, om der er anført ønsker, gode råd eller krav, og der skal være tydelig afsender på samt reference for evt. krav. Der er investeret meget tid i udvikling af det nye myndighedsnotat, og det bør ikke være muligt for en myndighed at nægte at bruge det.

DI spørger til, om anmeldelse og sikkerhedsdokument skal stiles til den lokale BOM? Og bemærker, at BOM, 'Teknik og Miljø' eller en anden måde at benævne den relevante lokale enhed i kommunen bør

nævnes, så man kan adressere til den rigtige instans. Den officielle sagsbehandling foregår normalt via denne kanal.

AT bemærker, at det ikke er alle risikomyndigheder, som er godkendelsesmyndighed. Arbejdstilsynet mener derfor, at risikohåndbogen burde præcisere, hvilke myndigheder er godkendelsesmyndighed, når risikohåndbogen beskriver ”godkendelse”, jf. eksemplerne.

FK bemærker, at hvis planmyndigheden på kvalificeret vis skal inddrage risikoen for større uheld i planlægningen kræver det i visse tilfælde adgang til detaljerede oplysninger om virksomhedens beregninger af bl.a. samfundsmæssig risiko, herunder de forudsætninger der ligger til grund. Det kan være et problem, hvis virksomheden ikke ønsker at stille disse oplysninger til rådighed - særligt hvor kommunen ikke er koordinerende risikomyndighed eller på anden vis har været inddraget i risikosagsbehandlingen af virksomhedens sikkerhedsdokumentation. Det kan desuden være forbundet med store udgifter at gennemføre de evt. supplerende beregninger og risikovurderinger, der skal ligge til grund for ny planlægning inden for planlægningszonen omkring risikovirksomheden. FK bemærker, at der også bør være plads til, at planmyndigheden i visse tilfælde kan lave en kvalitativ vurdering af en plans betydning for den samfundsmæssige risiko, i stedet for en beregning, - eksempelvis hvis ændringen i personbelastningen er lille og området ligger i udkanten af planlægningszonen. I den forbindelse er det afgørende, at planmyndigheden kan orientere sig om hvilke forudsætninger, der ligger til grund for eksisterende godkendte beregninger af den samfundsmæssige risiko, f.eks. i et bilag til sikkerhedsdokumentationen.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til anvendelse af myndighedsnotatet, mødereferat skabeloner og notater om gennemgang af hhv. sikkerhedsdokument og – rapport, som er lagt ud på risikohåndbogen.dk, er de tænkt som frivillige hjælpeværktøjer, som myndighederne kan vælge at gøre brug af, hvis de ønsker det. Myndighederne kan også anvende andre typer af skabeloner, hvis det ønskes. Der er ikke hjemmel i Risikobekendtgørelsen til at kræve, at myndighederne anvender én bestemt type af skabelon. Teksten til sidst i afsnit 3.1.1 er suppleret, så den nu også nævner myndighedsnotatet.

Det er bl.a. i afsnit 2.4 og 2.5 beskrevet hvilke dokumenter, virksomhederne skal indsende, og hvortil de skal stiles. Det sker efter de generelle retningslinjer for indsendelse af sådanne dokumenter og det derfor ikke fundet nødvendigt, at der i Risikohåndbogen vejledes om brug af Byg&Miljø (BOM).

I forhold til, at ikke alle risikomyndigheder er godkendelsesmyndighed, er det i afsnit 2.13 tilføjet, Arbejdstilsynet meddeler til virksomhederne, når de vurderer, at sikkerhedsdokumentationen viser, at kravene i Arbejdstilsynets risikobekendtgørelse er opfyldt. Miljøstyrelsen mener hermed, at det for alle de beskrevne risikomyndigheder, på nær Sikkerhedsstyrelsen, er beskrevet hvordan sagsbehandlingen af virksomhedernes sikkerhedsdokumentation afsluttes.

Miljøstyrelsen er enig i, at planmyndigheden til brug for planlægningen kan have brug for oplysninger om virksomhedernes risikopåvirkning af omgivelserne og forudsætningerne herfor f.eks. hvis myndigheden ønsker at vurdere en konkret plans betydning for den samfundsmæssige risiko og har tilføjet tekst herom til afsnit 3.1.7 om Planmyndigheden, underafsnit Ad 2.

9) Risikomyndighedernes opgaver og roller

DI bemærker til afsnit 3.1 om risikomyndighedernes roller, at det jævnlige udgør en udfordring for virksomhederne, når hver enkelt myndighed ikke kan undlade at forholde sig generelt til eget fagområde - selv når der ikke er tale om problemstillinger, der er relateret til vurderingen af risikostoffet.

FK spørger til afsnit 3.1.1. om offentliggørelse af oplysninger om risikovirksomheder, om registrering af afholdelse af eksterne beredskabsøvelser?

FK bemærker til afsnit 3.1.1 om modtagelse og videresendelse af materiale noget om "send sikkert". Og at meget materiale sendes via almindelig mail = åbent postkort?

DI bemærker til afsnit 3.1.3 Kommunalbestyrelsen (redningsberedskabet), at beredskabsøvelser generelt er meget ressourcekrævende for alle parter, og der er meget, der skal huskes for en - heldigvis - sjælden hændelse. Vi opfordrer til at dette formuleres med fokus på generel varsling, alarmering, håndtering af beredskabets ankomst og hvordan indsatsleder supporteres. Hertil kan gribekort for scenarier gennemgås generelt, hvilket som oftest er det, der foregår i praksis og som generelt giver bedre værdi.

FK bemærker, at Risikobekendtgørelsen §5 også omtaler, at ved øget risiko fra en virksomhed skal planmyndigheden underrettes. Dette går hånd i hånd med en tredje planlægningssituation, der bør nævnes om planlægning for lovliggørelse af en risikovirksomhed, der grundet ændrede scenarier eller nu korrekt risikoberegning, opnår en uacceptabel samfundsrisiko i forhold til omgivelserne. FK ønsker tilsvarende teksten i afsnit 1.2 om Planmyndigheden suppleret, så planlægning for nye risikovirksomheder samt udvidelser for/lovliggørelse af eksisterende risikovirksomheder også nævnes.

DI bemærker, at et eksempel på en sårbarhedsvurdering eller en vejledning til udførsel af en sådan ville være en god hjælp. Opgaven kan være svær at udføre og mange famler, så det kunne være fint med et eksempel. DI supplerer gerne med et.

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til hvilke problemstillinger, de enkelte risikomyndigheder skal forholde sig til og inddrage i behandlingen af virksomhedernes sikkerhedsdokumentation, er dette op til en konkret vurdering og aftale mellem de myndigheder, der er involveret i sagsbehandling. Det kan dog bemærkes, at det til afsnit 3.4.5 er tilføjet, at de enkelte risikomyndigheder i forbindelse med udarbejdelse af tilsynsrapporter bidrager med input om forhold af relevans for hver myndigheds eget område.

I forhold til offentliggørelse af oplysninger på Digital MiljøAdministration (DMA) er der ikke krav i Risikobekendtgørelsens bilag 8, del 2 om offentliggørelse af oplysninger om afholdte eksterne beredskabsøvelser. Det er derfor op til myndighederne, om sådanne oplysninger skal offentliggøres på DMA. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i håndbogen.

I forhold til sikker brug af mail til fremsendelse af materiale mellem myndigheder og mellem virksomheder og myndigheder, må dette ske i henhold til de IT systemer, som myndighederne/virksomhederne har til rådighed. Miljøstyrelsen vurderer ikke at det er et emne, som det er relevant at vejlede om i Risikohåndbogen.

Miljøstyrelsen er enig i, at beredskabsøvelser kan være meget ressourcekrævende og har, som foreslået af DI, suppleret teksten med eksempler på fokus for sådanne øvelser, idet tilføjelsen er i afsnit 2.11.2, hvor bl.a. eksterne beredskabsøvelser er omtalt.

Miljøstyrelsen er enig i FKs bemærkning om, at der i afsnittet om Planmyndigheden bør tilføjes en beskrivelse af en tredje planlægningssituation. Der er derfor indsat et afsnit 3 om planlægning for risikovirksomhed grundet andre ændringer, hvor risikoen for omgivelserne påvirkes. Teksten i bilagsnotatet om maksimal konsekvensafstand, afsnit 1.3, 2. bullet om Planmyndigheden er tilsvarende suppleret.

Miljøstyrelsen er enig i, at det kan være en svær opgave at udarbejde både sårbarhedsvurdering og sikringsplan. Der er i afsnit 2.5 tilføjet tekst om, at Rigspolitiet har udarbejdet "Vejledning for kolonne 3-virksomheder, Sikring af risikovirksomheder" og at der kan rettes henvendelse til Rigspolitiet for nærmere oplysninger om denne.

10) Offentlighed og aktindsigt

DI bemærker, at flere virksomheder har oplevet, at f.eks. kommuner har udsendt materiale til offentligheden med for mange og specifikke oplysninger om oplagring, stofnavne mm. i forbindelse med høringer. Det bør specificeres i håndbogen, at kun visse og 'blændede' dokumenter kan sendes ud med en høring. En risikovirksomhed oplagrer i sagens natur særligt farlige stoffer, og udgør et potentielt mål for 'forsætlig skadevoldende handling'. Specifikke beskrivelser af risikoscenarier og stofnavne skal derfor altid udelades jf. sikkerhedskravene fra Politiets Efterretningstjeneste. Specifikke beskrivelser er ikke blot en sikkerhedstrussel, men er også forretningskritiske, idet sådanne dokumenter ofte indeholder fulde beskrivelser af anlægskonstruktioner. Sådanne oplysninger ønsker virksomhederne i sagens natur ikke at videregive til hverken private eller andre virksomheder, der også kan være konkurrenter. Vi anmoder derfor om, at det materiale, der kan udsendes til offentligheden ved en høring eller ved anmodning om aktindsigt altid blændes og kræves godkendt af den enkelte virksomhed. Risikovirksomheder stiller gerne de nødvendige beskrivelser og tegningsmateriale til rådighed for myndighedernes sagsbehandling, men en del af dette materiale vil af fortrolighedshensyn kun kunne tilgås på selve virksomheden. Vi opfordrer til en præcisering heraf i håndbogen, og f.eks. kunne det indføres, at det alene er beskrivelserne (uden bilag) til afsnit 1, 2 og 6 i bekendtgørelsen, som kan udleveres.

DI opfordrer til, at det bliver konkretiseret, hvad der sendes ud og hvad der ikke sendes ud i forbindelse med høring. Der er flere steder i dette dokument, hvor et afsnit starter med at være konkret, men så alligevel slutter med muligheden for at gøre hvad man selv vurderer. Det skaber tvivl flere steder. DI bemærker endeligt, at Internettet = DMA og ønsker uddybet, hvilke oplysninger der skal offentliggøres i forbindelse med hhv. miljøgodkendelse og risikotilsyn, idet der kan være fortrolige (detaljerede) oplysninger i både miljøgodkendelsens redegørelsesdel og i tilsynsbreve. DI spørger hvad skal ligge hvor og hvem gør det?

Miljøstyrelsens bemærkninger

I forhold til DI's bemærkninger om offentliggørelse af materiale om risikovirksomheder bl.a. på DMA skal Miljøstyrelsen bemærke, at det ikke er muligt i regi af Risikohåndbogen at opstille en endelig liste over, hvilket materiale, der kan offentliggøres og hvilket materiale, som bør undtages herfra bl.a. med baggrund i PETS anbefalinger, som blev udarbejdet efter ombudsmandens redegørelse fra 2010. Risikobekendtgørelsen indeholder ikke en hjemmel hertil, og som også anført i Risikohåndbogens afsnit 3.6 er det en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvilke oplysninger, der skal medtages ved offentliggørelse efter Risikobekendtgørelsens bilag 8 del 1 og 2.

I forhold til aktindsigtsanmodninger må Miljøstyrelsen også henvise til ovennævnte anbefalinger og, som også nævnt i håndbogen, til Naturklagenævnets afgørelse fra 2015, idet teksten herom er suppleret med en kort beskrivelse af afgørelsens indhold, idet det nævnes, at miljømyndigheden havde hørt politiet om risikoen ved imødekommelse af aktindsigt anmodningen.